

The Development of Learning Innovation for the Parents and Teachers of “Gifted Child”¹

Laddawan Kasemner²
Chusee Wongrattana³
Prateep Jinngae²
Pranot Khotchim⁴
Tasana Thongpukdee²

Received: March 28, 2014 Accepted: April 9, 2014

Abstract

This research regarding the development of learning innovation for the parents and teachers of a “gifted child” aims: (1) to study problems and needs of parents and teachers for understanding their gifted children in respect of child’s learning, emotional status, and social behavior, and (2) to create preliminary learning innovation. The procedure is divided into two phases: (1) Survey problems of gifted children in terms of child’s learning, emotional status, and social behaviors while studying in both primary and secondary schools and survey the need of parents and teachers of gifted children to have the knowledge to solve the problems. (2) Create preliminary learning innovation for the parents and teachers of gifted children. The procedure consists of creating a questionnaire for surveying the basic characteristics of a gifted child and also creating a book introducing behaviors generally observed in gifted children relating to cognition, emotional status, and social behavior.

Phase 1—The research found that parents of gifted children mostly agree that “disinterest” in learning is a major problem of their gifted children. The emotional problems are a child’s inappropriate expression towards others or self-centeredness. The social problems are behaviors that either the child likes to be alone or wants to be with friends. Teachers of gifted children mostly admit that their gifted students have problems regarding learning, emotional, and social behaviors such as disinterest, irritability, and isolation respectively.

Phase 2—The result is divided into two categories. Category 1 is the result of creating a questionnaire for surveying the basic characteristics of the gifted children in primary and secondary schools. The questionnaire for parents and teachers of the gifted children studying in primary school consists of 54 questions and in secondary school consists of 52 questions. Category 2 is the result of creating a book named “When A Child is Gifted.”

Keywords: Gifted child, Learning innovation

¹ Research report was funded by Srinakharinwirot University in the year of 2013

² Lecturer in Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

³ Lecturer in Faculty of Education, Srinakharinwirot University

⁴ Lecturer in Faculty of Psychology, Kasem Bundit University

การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ¹

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร²

ชูศรี วงศ์รัตน์³

ประทีป จินงี²

ประณต คำฉิม⁴

ทัศนยา ทองภักดี⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครู วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สสำรวจปัญหาและความต้องการความรู้ในการแก้ปัญหาของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยใช้แบบสำรวจ ระยะที่ 2 สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ประกอบด้วย การสร้างแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และการสร้างหนังสือการเรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทั่วไปด้านารรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ผลการวิจัยในระยะที่ 1 พบว่าผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียนคือการไม่สนใจเรียน ด้านอารมณ์คือการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่นและการเอาแต่ใจตนเองส่วนด้านสังคม มีปัญหาทั้งเรื่องการชอบอยู่คนเดียวและการชอบเข้าสังคมมีเพื่อนมาก ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียนคือการไม่สนใจเรียนด้านอารมณ์คือโกรธโมโหง่ายและด้านสังคมคือชอบอยู่คนเดียว ส่วนระยะที่ 2 ได้ผลการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เบื้องต้น ประกอบด้วย แบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษา มีจำนวน 54 ข้อ ส่วนระดับมัธยมศึกษา มีจำนวน 52 ข้อ และได้นวัตกรรมที่เป็นหนังสือชื่อ “เมื่อลูก (ศิษย์) เป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษ”

คำสำคัญ: เด็กที่มีความสามารถพิเศษ นวัตกรรมการเรียนรู้

¹ รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนเงินรายได้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประจำปีงบประมาณ 2556

² อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

³ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

⁴ อาจารย์ประจำคณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทนำ

การพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ นับเป็นสิ่งสำคัญที่ควรได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนา “เด็กที่มีความสามารถพิเศษ” ซึ่งสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2548) ได้ให้ความหมายของคำว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษ หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้านทั้งด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างงานทางทัศนศิลป์ และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา และความสามารถทางวิชาการ ในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขาอย่างเป็นที่ประจักษ์ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่นที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน สำหรับเด็กกลุ่มนี้จะเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศได้ หากพัฒนาให้เด็กมีโอกาสใช้ศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ซึ่งการทำความเข้าใจเด็กที่มีความสามารถพิเศษจึงเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเด็กกลุ่มนี้มีคุณลักษณะบางอย่างก่อให้เกิดผลดี บางคุณลักษณะก็ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ทั้งด้านการเรียน ด้านอารมณ์และสังคม ซึ่งในปัจจุบันผู้ปกครองและครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมเริ่มแรกของเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ ทำให้เด็กเหล่านี้ขาดโอกาสที่จะได้รับการส่งเสริมให้ได้พัฒนาศักยภาพของเขาอย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้ปกครองและครูควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ถ้าหากพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กผู้มีความสามารถพิเศษอย่างเพียงพอ ก็จะทำให้ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างดีรวมทั้งทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาศักยภาพ

ตั้งแต่เยาว์วัย

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงสนใจสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อเป็นเครื่องมือให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ได้ศึกษาหาความรู้ โดยการจัดทำแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เพื่อจุดประกายให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและครู หันมาสนใจพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กที่มีแนวโน้มจะเป็นเด็กมีความสามารถพิเศษ รวมทั้งสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบหนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทั่วไป ทั้งด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยนวัตกรรมการเรียนรู้ที่คณะผู้วิจัยจัดทำขึ้นจะช่วยสร้างความมั่นใจ และสร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงออกที่เกิดขึ้นของเด็ก อันจะนำไปสู่การช่วยเหลือและพัฒนาเด็กเหล่านี้ได้ในอนาคตในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้

แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดและทฤษฎีที่ว่าด้วยคุณลักษณะของบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ ของ Virginia Ehrlich (198๕) George Betts & Maureen Neihart (1988) Parke (1989) Mary Coleman (2000) เป็นกรอบแนวคิดในการจัดประเภทคุณลักษณะด้านที่สำคัญของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิด ของ Parke (1989) เป็นหลักในการกำหนดคุณลักษณะดังนี้ ลักษณะด้านการรู้คิด (Cognitive Characteristics) ประกอบด้วย มีความสามารถสูงในการสร้างความสัมพันธ์และการแปรค่าสัญลักษณ์ต่างๆ มีความสามารถด้านการจำที่ไม่ธรรมดา มีความสามารถในการเก็บข้อมูลต่างๆ ได้มากมาย มีระดับความเข้าใจเรื่องต่างๆ อย่างทะลุปรุโปร่งและลึกซึ้ง มีความสามารถ

สูงในการเชื่อมโยงปัญหาหรือความรู้ที่ได้มาจากส่วนหนึ่งไปสู่อีกส่วนหนึ่ง โดยปกติเด็กที่มีความสามารถพิเศษมักเรียนได้เร็วกว่าเด็กทั่วไป 2-3 ชั้น มีสมาธิดีเยี่ยมในสิ่งที่พวกเขาสนใจ มีความอยากรู้อยากเห็น หรือชอบเล่นเกมที่ใช้สติปัญญา เช่น หมากรุก เป็นต้น มีความสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็ว มีความสนใจหลากหลาย บ่อยครั้งที่เด็กที่มีความสามารถพิเศษสนใจกิจกรรมของผู้ใหญ่หรือคนที่อายุมากกว่า มีความเหลื่อมล้ำระหว่างความสามารถทางสติปัญญากับความสามารถทางร่างกาย

ลักษณะด้านจิตพิสัย(Affective Characteristics) ประกอบด้วย มีความละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกของตนเอง ความรู้สึกของบุคคลอื่น และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบที่จะอยู่หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่หรือเด็กที่มีอายุมากกว่า มีความมานะบากบั่นที่จะเห็นผลสำเร็จของงาน ชอบทำงานที่ตนเองสนใจ ไม่ชอบงานที่ผู้อื่นกำหนดให้ เด็กที่มีความสามารถพิเศษมักมีกิจกรรมนอกหลักสูตรมากมาย ชอบความสมบูรณ์แบบ เจ้าความคิด เป็นขุมทรัพย์ทางความรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาที่ยุ่งยากและซับซ้อนได้ดี มีความเป็นผู้นำสูง มีความสนใจเกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา ความถูกต้อง ความยุติธรรม และความชอบธรรมของกฎเกณฑ์ต่างๆ ในสังคม มีอารมณ์ขัน

ซึ่งคุณลักษณะด้านจิตพิสัยยังอาจแยกได้เป็นคุณลักษณะด้านอารมณ์ และด้านสังคม ทำให้สามารถแบ่งคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษออกเป็น 3 ด้านใหญ่ๆ คือ คุณลักษณะด้านการรู้คิด คุณลักษณะด้านอารมณ์ และคุณลักษณะด้านสังคม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และ

ด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2. เพื่อสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครู ซึ่งประกอบด้วย

2.1 แบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.2 นวัตกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ของคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทั่วไป ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ประชากร เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เพื่อใช้ในการสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

ระยะที่ 2 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) ประชากร เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองและครูของเด็กในโรงเรียนทั่วไป เพื่อใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์และด้านสังคม

2) ประชากร เป็นเอกสารและงานวิจัย เพื่อกำหนดนิยามและมิติของคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมทั้งผลดีจากการที่เด็กมีคุณลักษณะเช่นนี้

และข้อควรระวังเกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากคุณลักษณะดังกล่าว

กลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาทั้งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 300 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling)

ระยะที่ 2 แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ปกครองและครูของเด็กที่ได้รับการคัดเลือกจากโรงเรียนว่าเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ และผู้ปกครองและครูของเด็กในโรงเรียนทั่วไปจำนวน 320 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบมีจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling)

2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นเอกสารและงานวิจัยจำนวน 50 เล่ม

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ปัญหาและความต้องการด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.2 คุณลักษณะเบื้องต้นด้านความรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

3. การดำเนินการวิจัย

แบ่งลักษณะการทำวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1

การสร้างแบบสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มี

ความสามารถพิเศษ

1.1 คณะผู้วิจัยร่วมกันพิจารณาประเด็นสำคัญที่ใช้สร้างแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้น ซึ่งได้ข้อสรุปว่า มี 2 ประเด็น แต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสำรวจปัญหาในเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

- 1) ด้านการเรียน
- 2) ด้านอารมณ์
- 3) ด้านสังคม

ประเด็นที่ 2 การสำรวจปัญหาที่เด่นชัดที่ผู้ปกครองและครูต้องการมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาต่างๆ มากที่สุด โดยให้ระบุปัญหาและความต้องการจำแนกตามด้านดังนี้

- 1) ด้านการเรียน
- 2) ด้านอารมณ์
- 3) ด้านสังคม

1.2 สร้างแบบสำรวจปัญหาความต้องการ ของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ใช้สำรวจปัญหาในแต่ละด้าน และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 3 ข้อ โดยให้กลุ่มดังกล่าวเสนอปัญหาที่เด่นชัดที่ต้องการมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหานั้นมากที่สุด โดยให้เสนอปัญหาด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ด้านละ 3 ลำดับ

1.3 นำแบบสำรวจปัญหาและความต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหานั้นสร้างขึ้น ไปทดลองใช้ กับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อคำถาม แล้วปรับปรุงให้สมบูรณ์

1.4 นำแบบสำรวจปัญหาและความต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา ฉบับสมบูรณ์ ไปเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาพิเศษ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 111 คน

1.5 สรุปผลการสำรวจปัญหาและความต้องการความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และคำนวณค่าร้อยละ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับดำเนินกิจกรรมในระยะที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2

การสร้างนวัตกรรมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ของคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทั่วไป ทั้งด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.1 การสร้างแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษในประเด็นคุณลักษณะด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เพื่อนำไปสู่การกำหนดนิยามปฏิบัติการและมิติของการวัดคุณลักษณะแต่ละด้าน

2.1.2 เขียนนิยามปฏิบัติการของคุณลักษณะแต่ละด้าน

ด้านการรู้คิด หมายถึง การแสดงออกถึงความสามารถทางสมองในระดับที่สูงเกินวัย

ด้านอารมณ์ หมายถึง การแสดงออกของความรู้สึกที่มากกว่าปกติ เมื่อเผชิญ สิ่งร้าย และ/หรือการควบคุมอารมณ์ให้เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ด้านสังคม หมายถึง การแสดงออกถึงสัมพันธภาพกับบุคคลที่มากกว่าปกติในสถานการณ์ทางสังคม

2.1.3 วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยพิจารณาควบคู่กับนิยามปฏิบัติการ เพื่อกำหนดมิติการวัดและพฤติกรรมแสดงออกของแต่ละมิติของแต่ละคุณลักษณะ ผลการศึกษาได้มิติต่างๆ ของคุณลักษณะแต่ละด้าน ดังนี้

คุณลักษณะด้านการรู้คิด ประกอบด้วย 9 มิติ ได้แก่ 1) การคิด 2) การใช้เหตุผล 3) การแก้ปัญหา 4) ภาษา คำศัพท์ และการอ่าน 5) การสังเกต 6) ความจำ 7) การเรียนรู้ 8) ความสามารถด้านจำนวน 9) กิจกรรมทางปัญญา

คุณลักษณะด้านอารมณ์ ประกอบด้วย 7 มิติ ได้แก่ 1) ความไวต่อความรู้สึก 2) ความรุนแรง 3) อารมณ์ร่วมรู้สึกเชิงคุณธรรม 4) ความลึกซึ้ง 5) ความสนใจ มุ่งมั่น 6) ความอยากรู้อยากเห็น 7) ความวิตกกังวลในความสมบูรณ์แบบ

คุณลักษณะด้านสังคม ประกอบด้วย 2 มิติ ได้แก่ 1) การติดต่อสื่อสารทางสังคม 2) การปรับตัวทางสังคม

2.1.4 สร้างข้อคำถามสำหรับวัดพฤติกรรมแสดงออก ของแต่ละมิติของคุณลักษณะทั้ง 3 ด้าน

2.1.5 สร้างชุดแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งสำรวจ 3 ด้าน คือ คุณลักษณะด้านการรู้คิด คุณลักษณะด้านอารมณ์ และคุณลักษณะด้านสังคม โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ของผู้ที่มีความสามารถพิเศษ และสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ซึ่งมีคำตอบให้เลือก 2 ตัวเลือก คือ ใช่/มี กับ ไม่ใช่/ไม่มี โดยเป็นข้อคำถามระดับชั้นประถมศึกษา 54 ข้อ ระดับชั้นมัธยมศึกษา 52 ข้อ

2.1.6 นำแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้าน จิตวิทยา ด้านวิจัย และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.1.7 นำแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษไปทดลองใช้กับผู้ปกครองและครู จำนวน 320 คน เพื่อหาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

2.1.8 จัดทำแบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษฉบับสมบูรณ์

2.2 การสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือที่มีเนื้อหาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมทั่วไป ทั้งด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.2.1 กำหนดขอบเขตเนื้อหาของหนังสือการเรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจากผลการวิจัยในระยะที่ 1 เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ

ด้านการรู้คิด ประกอบด้วย 9 มิติ ได้แก่ (1) การคิด (2) การใช้เหตุผล (3) การแก้ปัญหา (4) ภาษา คำศัพท์ และการอ่าน (5) การสังเกต

(6) ความจำ (7) การเรียนรู้ (8) ความสามารถด้านจำนวน (9) กิจกรรมทางปัญญา

ด้านอารมณ์ ประกอบด้วย 7 มิติ ได้แก่ (1) ความไวต่อความรู้สึก (2) ความรุนแรง (3) อารมณ์ร่วมรู้สึกเชิงคุณธรรม (4) ความลึกซึ้ง (5) ความสนใจ มุ่งมั่น (6) ความอยากรู้อยากเห็น (7) ความวิตกกังวลในความสมบูรณ์แบบ

ด้านสังคม ประกอบด้วย 2 มิติ ได้แก่ (1) การติดต่อสื่อสารทางสังคม (2) การปรับตัวทางสังคม

2.2.2 นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับนิยาม ผลดี และข้อควรระวังเกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากคุณลักษณะดังกล่าว ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในด้านต่างๆ โดยทำการสังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 50 เล่ม

2.2.3 คณะผู้วิจัยกำหนดรูปเล่มของหนังสือการเรียนรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยกำหนดรูปแบบ ขนาดของหนังสือ และการวาดภาพการ์ตูนในแต่ละมิติ

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1

ผลการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ พบว่า

1. ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน คือ การไม่สนใจเรียน และมีความเห็นเพิ่มเติมในระดับ

ประถมศึกษา มีปัญหาเรื่อง ความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่
อยากเรียน ด้านอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์ที่ไม่
เหมาะสมกับผู้อื่น และการเอาแต่ใจตนเอง ส่วนด้าน
สังคมพบว่า ผู้ปกครองเด็กระดับประถมศึกษามีปัญหา
ทั้งเรื่องการขบถอยู่คนเดียว และการชอบเข้าสังคม
และมีเพื่อนมาก แต่ระดับมัธยมศึกษา พบปัญหา
เฉพาะเรื่องการชอบเข้าสังคมและมีเพื่อนมาก

2. ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้ง
ในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมาก
มีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาของเด็กที่มี
ความสามารถพิเศษด้านการเรียน คือ การไม่สนใจ
เรียน ด้านอารมณ์ คือ โกรธ โมโหง่าย และด้าน
สังคม คือ ขบถอยู่คนเดียว

ระยะที่ 2

ผลการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้เบื้องต้น
เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ สำหรับ
ผู้ปกครองและครู แบ่งเป็น

2.1 ผลการสร้างแบบสำรวจ
คุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ
แบ่งเป็น 2 ระดับการศึกษาดังนี้

2.1.1 ระดับประถมศึกษา ได้แบบ
สำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถ
พิเศษ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อคำถามจำนวน 54 ข้อ
แบ่งเป็นเนื้อหาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการรู้คิดจำนวน 36 ข้อ
มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
1.59 – 3.29 กลุ่มผู้ปกครอง ระหว่าง 1.52 – 2.82 ค่า
อำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 2.14 – 12.00 และค่า
r ระหว่าง 0.21 – 0.79 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

ด้านอารมณ์จำนวน 10 ข้อ มี
ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
1.66 – 3.95 กลุ่มผู้ปกครอง ระหว่าง 1.50 – 2.46
ค่าอำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 1.60 – 6.33

ค่า r ระหว่าง 0.23 – 0.66 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ
0.68

ด้านสังคมจำนวน 8 ข้อ ซึ่งมี
ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
1.51 – 3.25 กลุ่มผู้ปกครอง ระหว่าง 1.51 – 2.69 ค่า
อำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 2.01 – 3.60 และค่า r
ระหว่าง 0.21 – 0.66 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.64

2.1.2 ระดับมัธยมศึกษา ได้แบบ
สำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถ
พิเศษ ซึ่งประกอบไปด้วย ข้อคำถามจำนวน 52 ข้อ
แบ่งเป็นเนื้อหาในแต่ละด้านดังนี้

ด้านการรู้คิดจำนวน 28 ข้อ
มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
2.10 – 7.62 กลุ่มผู้ปกครอง ระหว่าง 1.82 – 2.87 ค่า
อำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 1.81 – 8.06 และ
ค่า r ระหว่าง 0.49 – 0.80 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ
0.97

ด้านอารมณ์จำนวน 14 ข้อ มี
ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
1.80 – 4.33 กลุ่มผู้ปกครองระหว่าง 1.91 – 3.41 ค่า
อำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 2.30 – 6.21 ค่า r
ระหว่าง 0.24 – 0.76 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

ด้านสังคมจำนวน 10 ข้อ ซึ่ง
มีค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ค่า t กลุ่มครู ระหว่าง
2.11 – 5.64 กลุ่มผู้ปกครอง ระหว่าง 1.86 – 2.73 ค่า
อำนาจจำแนก ค่า t ระหว่าง 1.84 – 5.00 และค่า r
ระหว่าง 0.21 – 0.76 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78

2.2 นวัตกรรมที่เป็นหนังสือที่มีเนื้อหา
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่แสดงออกเป็น
พฤติกรรมทั่วไป ทั้งด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และ
ด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ผลดีและข้อ
ควรระวัง

คณะผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับผลดีของการมีคุณลักษณะดังกล่าวของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และข้อควรระวังเกี่ยวกับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นจากคุณลักษณะดังกล่าวของเด็กที่มีความสามารถพิเศษจำแนกตามมิติในแต่ละด้านจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษจำนวน 50 เล่ม

2.2.2 ผลการสร้างนวัตกรรมที่เป็นหนังสือ

หนังสือนวัตกรรมเล่มนี้ มีรูปแบบและขนาดของหนังสือดังนี้

- 1) ขนาด กว้าง 21 x ยาว 25 เซนติเมตร แนวตั้ง
- 2) ปกอ่อน 4 สี เนื้อในกระดาษสีขาว
- 3) มีภาพประกอบเนื้อหาที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม
- 4) การวาดภาพการ์ตูน ในแต่ละมิติ จะมีจำนวน 3 รูป

4.1) รูปที่ 1 เป็นรูปที่แสดงถึงนิยามของมิติ พร้อมข้อความที่แสดงนิยามของมิติ

4.2) รูปที่ 2 เป็นรูปที่แสดงถึงผลดีของแต่ละมิติ โดยคัดเลือกผลดีมา 1 ข้อ ที่มีลักษณะเด่น และมีข้อความของผลดีของภาพนั้นแสดงไว้ได้ภาพ ส่วนผลดีอื่น ๆ ให้เขียนประกอบอยู่ในภาพ

4.3) รูปที่ 3 เป็นรูปที่แสดงถึงข้อควรระวังของแต่ละมิติ โดยคัดเลือกข้อควรระวังมา 1 ข้อ ที่มีลักษณะเด่น และมีข้อความของข้อควรระวังของภาพนั้นแสดงไว้ได้ภาพ ส่วนข้อควรระวังอื่นๆ ให้เขียนประกอบอยู่ในภาพ

5) การออกแบบตัวอักษร การใช้ตัวอักษรที่เป็นคำอธิบายให้ใช้แบบตัวอักษร Angsana New ส่วนตัวอักษรที่เป็นคำพูดให้ใช้แบบตัวอักษรที่เป็นการ์ตูน

6) การเรียงลำดับเนื้อหาในการนำเสนอภาพคุณลักษณะ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม

7) ดำเนินการจัดทำรูปเล่มหนังสือและวางแผนเผยแพร่หนังสือดังกล่าว

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้จะได้อภิปรายเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษด้านการเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ตามการรับรู้ของผู้ปกครองและครู

ประเด็นปัญหาด้านการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้ปกครองและครูต่างมีความเห็นที่สอดคล้องกันว่า ปัญหาการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษส่วนใหญ่ ทั้งในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา คือ การไม่สนใจเรียน การที่ผลการวิจัยพบว่า การไม่สนใจเรียนเป็นปัญหาสำคัญด้านการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ อาจพิจารณาจากหลายมุมมองที่สามารถ

นำมาใช้วิเคราะห์ถึงสาเหตุการไม่สนใจเรียนของเด็ก
ที่มีความสามารถพิเศษได้ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะเฉพาะของเด็กที่มีความ
ความสามารถพิเศษ

เด็กที่มีความสามารถพิเศษมีคุณลักษณะ
เฉพาะที่เด่นชัดหลายประการที่อาจเป็นสาเหตุให้เด็ก
ไม่สนใจการเรียน จากการทบทวนเอกสารและ
งานวิจัยจำนวนหนึ่ง พบว่า เด็กที่มีความสามารถ
พิเศษมีความถนัดในบางสิ่งบางอย่างสูงมาก จึงมัก
ขาดความสนใจในการเรียนวิชาสามัญ เด็กเหล่านี้ ยัง
ชอบใช้เวลาตรึงตรองค้นคว้าสิ่งที่ตนชอบและสนใจ
อย่างลึกซึ้ง จึงอาจดูเหมือนเป็นเด็กเลื่อนลอยหรือฝัน
กลางวันในห้องเรียนเป็นบางครั้งบางคราว (ดุชฎี
บริพัตร. 2548) คุณลักษณะที่เด่นชัดอีกประการหนึ่ง
ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ มีความเอาใจใส่
ด้วยความมุ่งมั่นบากบั่นเป็นพิเศษในงานที่ตนมีความ
สนใจสูง ในช่วงเวลาที่ยาวนาน เด็กจึงต่อต้านการ
รบกวนหรือการต้องทำกิจกรรมตามกำหนดการ ถูก
รับรู้ว่าเป็นเด็กดื้อรั้น ไม่ให้ความร่วมมือ (Clark et al.
1988) นอกจากนี้แล้ว เด็กที่มีความสามารถพิเศษมัก
มีความสนใจที่หลากหลาย กระหายที่จะเรียนรู้ใน
ทุกๆ ด้าน อ่านทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตา
อาจส่งผลให้เด็กสนใจทำกิจกรรมมากมายไปเรื่อยๆ
แบบชั่วคราว โดยไม่ได้พัฒนาทักษะและ
ความสามารถในด้านใดด้านหนึ่งให้สามารถใช้
ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง (Ehrlich. 1985) พ่อแม่และ
ครูอาจมองว่าเด็กเป็นคน “จับจด” คือ ไม่เอาใจใส่
อะไรจริงจัง รวมถึงการเรียนด้วย นอกจากนี้ ความ
สนใจและความอยากรู้อยากเห็นที่หลากหลายเกิน
ปกติธรรมดา ยังทำให้ยากต่อการทำงานกลุ่มด้วย
(Clark. 1988)

2. ด้านหลักสูตรและวิธีการสอนของครูที่
ไม่ตอบสนองต่อคุณลักษณะด้านการรู้คิดของเด็กที่มี

ความสามารถพิเศษ

จากการวิจัยของนักการศึกษาทำให้
ทราบว่า หลักสูตรและวิธีการสอนของครูเป็นขวากหนาม
ในการพัฒนาทางสติปัญญาของเด็กที่มีความสามารถ
พิเศษอยู่ไม่น้อย (อุษณีย์ โพธิสุข. 2537) หลักสูตร
ปกติส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรสำหรับเด็กทั่วไป มิใช่เพื่อ
เด็กที่มีความสามารถพิเศษ จึงไม่สามารถสนองตอบ
ต่อความต้องการเป็นพิเศษของเด็กเหล่านี้ เป็นเหตุ
ให้เด็กเหล่านี้ต้องสูญเสียความสามารถพิเศษที่มีอยู่
ในตัวเกิดความเบื่อหน่ายกับหลักสูตรปกติ ไม่อดทน
กับการ “รอคอยกลุ่ม” (ลลิตา เหล่าพานิช. 2538;
ดุชฎี บริพัตร. 2548) ส่วนในด้านวิธีการสอนของครู
ปรากฏว่า ครูใช้วิธีการสอนที่ไม่สามารถตอบสนองต่อ
คุณลักษณะด้านการรู้คิดของเด็กที่มีความสามารถ
พิเศษ ประกอบด้วย การสอนโดยใช้การบรรยาย
การนำเอาวิธีการที่ล้าสมัยมาสอน การสอนให้เด็ก
จดจำในสิ่งที่ไม่มีความสำคัญ เป็นต้น (อุษณีย์ โพธิสุข.
2537) ลักษณะการสอนเช่นนี้ทำให้เด็กเบื่อหน่าย และ
ไม่สนใจการเรียน สอดคล้องกับความเห็นของดุชฎี
บริพัตร (2548) ที่ว่าการเรียนการสอนที่เน้นการบอก
เล่าให้จดจำจะทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเกิด
ความเบื่อหน่ายในการเรียน เนื่องจากเด็กเหล่านี้
ชอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งด้านการอ่าน
และการสืบค้นข้อเท็จจริงต่างๆ นอกจากนี้ เด็ก
เหล่านี้มีความจำที่ดีมาก มีศักยภาพในการประมวล
ข้อมูลที่เกินปกติธรรมดา มีการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว
และง่ายดาย มีความสามารถในการสรุปย่อ และให้
เหตุผลอย่างพินิจพิเคราะห์ เข้าใจความสัมพันธ์
ระหว่างแนวคิดและเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถจับ
ประเด็นสำคัญได้อย่างรวดเร็ว คุณลักษณะเหล่านี้ทำ
ให้เด็กเบื่อหน่ายกับการอธิบายซ้ำๆ ความซ้ำซาก
การเรียนรู้ด้วยการทำซ้ำ การท่องจำ งานที่เป็นกิจวัตร
ประจำวัน การฝึกฝน และการจดจำรายละเอียด

(Ehrich. 1985; Clark. 1988; Clark et al. 1988)

3. ด้านทัศนคติของครูต่อเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ครูในโรงเรียนทั่วไปไม่พร้อมกับการสอนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ และมักมีความรู้สึกที่ไม่ดีกับเด็กกลุ่มนี้ เนื่องจากเด็กมีความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ล้ำหน้า ครูอาจไม่รู้มากเท่าเด็ก จึงเห็นว่าเด็กเป็นคนที่ “ยโสโอหัง” นอกจากนี้ ครูอาจเห็นว่าเด็กที่มีความสามารถพิเศษควรต้องเหมือนเด็กทั่วๆ ไป นั่นคือ อ่อนน้อม ยอมตาม สุภาพ และทำคะแนนได้ดี ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ไม่สอดคล้องกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ก่อให้เกิดความไม่สบายใจ และมีทัศนคติทางลบกับเด็กกลุ่มนี้ ที่ส่งผลเสียต่อการเรียนการสอน และทำให้เด็กเกิดการต่อต้านด้วยการมีพฤติกรรมก่อกวนและไม่สนใจเรียน ดังที่มีหลักฐานจากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่า เด็กนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ถูกให้ออกจากโรงเรียนเป็นเด็กที่มีความสามารถพิเศษร้อยละ 20 (Galbraith. 1983)

4. ด้านโรงเรียนและนโยบายของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนส่วนมากไม่ได้จัดตั้งขึ้นมาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่จัดตั้งขึ้นมาสำหรับเด็กปกติทั่วไป (Galbraith. 1983) โรงเรียนจึงไม่มีความพร้อมมากพอสำหรับการให้การศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ในหลายๆ ด้าน เช่น ไม่สามารถจัดครูที่มีความสามารถตรงกับความสามารถพิเศษของเด็ก ความจำกัดของอุปกรณ์และแหล่งการเรียนรู้ รวมถึงปัญหาในการจัดโปรแกรมสำหรับส่งเสริมความสามารถพิเศษ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลให้เด็กเบื่อหน่ายโรงเรียน จนมีคำกล่าวที่ว่า ถ้าถามเด็กที่มีความสามารถพิเศษเกี่ยวกับโรงเรียน เด็กจะตอบออกมาโดยทันทีว่า น่าเบื่อ ง่ายเกินไป ซ้ำซาก ไม่ตรง

ประเด็น ไร้สาระ (Galbraith. 1983) ประเด็นที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นโยบายของโรงเรียนที่จัดให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษเรียนในห้องเดียวกับเด็กทั่วไป อาจก่อให้เกิดปัญหาบางอย่างได้เช่นกัน เนื่องจากเด็กที่มีความสามารถพิเศษชอบบทเรียนที่ท้าทาย และมีความยากมากกว่าของเด็กวัยเดียวกันโดยทั่วไป การเรียนร่วมกับเด็กปกติอาจทำให้มีปัญหาเกี่ยวกับครู กับการเรียน อาจเป็นเด็กเบื่อหน่ายการเรียน สอบตกซ้ำแล้วซ้ำอีกได้ (ดุขุฎี บริพัตร. 2548) นอกจากนี้ เด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นเด็กที่รู้มากกว่าเพื่อนๆ ในวัยเดียวกัน เมื่อต้องเรียนร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนปกติ อาจทำให้มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ตามมา เช่น การมีพฤติกรรมก่อกวน ไม่สนใจเรียน ไม่อยากไปโรงเรียน เป็นต้น (Ehrich. 1985)

การวิจัยครั้งนี้ที่ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาด้านการเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ การไม่สนใจเรียน มีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Webb (1993 citing in Heylighne. 2005) ที่พบว่า ภายในห้องเรียน เด็กที่มีความสามารถพิเศษถูกมองว่าไม่มีความสามารถควบคุมตัวเองให้อยู่กับการศึกษาเล่าเรียน มีพฤติกรรมไม่ใส่ใจในการเรียน ก่อกวน หรือมีความพยายามอย่างอื่นที่ทำให้ตนเองเกิดความสนุกสนาน ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยอีกหลายๆ เรื่องเกี่ยวกับปัญหาของเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ David & Rimm (2004) ได้รวบรวมไว้ โดยพบว่า ปัญหาประการหนึ่งที่พบบ่อยมากนอกเหนือจากปัญหาอื่น ๆ คือ ปัญหาการขาดความท้าทายที่เพียงพอ และการมีนิสัยการเรียนที่ไม่ดี

นอกจากปัญหาความสนใจเรียนของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาแล้ว ยังมีผลวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มเด็กประถมศึกษาในปัญหาเรื่องความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียน ซึ่งประเด็นนี้ไม่พบในกลุ่มเด็ก

มัธยมศึกษา ผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มเด็กประถมศึกษาอยู่ในวัยเด็กตอนปลาย ซึ่งนักการศึกษาเห็นว่า เป็นระยะวิกฤต (Critical Period) ของการสร้างนิสัยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการเรียน เด็กบางคนจะมีลักษณะการมุ่งผลสัมฤทธิ์แบบปกติ ในขณะที่เด็กบางคนมีลักษณะมุ่งผลสัมฤทธิ์ต่ำหรือสูงจนเกินไป (Hurlock. 1980) สอดคล้องกับแนวคิดของอีริคสัน (Erickson) ที่กล่าวถึงเด็กในวัยนี้ว่าเป็นระยะวิกฤติของการพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งถ้าล้มเหลวก็จะพัฒนาความมีปมด้อยขึ้นมาแทนที่ เด็กวัยนี้ จึงพัฒนาคุณสมบัติเอาการเอางานหรือความขยันหมั่นเพียรในการเรียน การทำงาน ความรับผิดชอบและการเล่นที่มีกฎเกณฑ์ และสอดคล้องกับแนวคิดของฟรอยด์ (Freud) ที่กล่าวว่า วัยเด็กตอนปลายเป็นระยะพักตัวของพลังทางเพศ ความอยากหาความสำเร็จทางเพศ จะถูกสกัดกั้นให้จมลงไปอยู่ในจิตไร้สำนึกโดยสิ้นเชิง พลังนี้จะกลับมีขึ้นมาอีกก็ต่อเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่เด็กพุ่งความสนใจไปให้กับสิ่งรอบๆ ตัว และเป็นช่วงของการเรียนรู้ (Shaffer & Kipp. 2010) จึงมีความเป็นไปได้ว่า เด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษาจะพัฒนานิสัยมุ่งผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง แต่เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังคงขาดประสบการณ์ชีวิต และความสนใจของเด็กวัยนี้ยังอยู่ในวงจำกัดเมื่อเทียบกับเด็กมัธยมศึกษาหรือวัยรุ่น จึงทำให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษาให้ความเอาใจใส่เฉพาะวิชาที่อยากเรียนเท่านั้น

ประเด็นปัญหาด้านอารมณ์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาด้านอารมณ์ คือ การแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้อื่น และการเอาแต่ใจตนเอง ในขณะที่ครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้ง 2 กลุ่มดังกล่าวเห็นว่า ปัญหาด้านอารมณ์

คือ โกรธหรือโมโหง่าย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับพัฒนาการทางอารมณ์ตามปกติของเด็กวัยนี้ กล่าวคือ แม้เด็กในวัยประถมศึกษาจะเริ่มเรียนรู้การควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่าวัยที่ผ่านมา แต่เมื่อเด็กอยู่ในบ้าน เด็กอาจไม่มีแรงจูงใจดังกล่าวนี เป็นผลให้เด็กมักแสดงอารมณ์เต็มที่เหมือนที่เคยทำตอนเป็นเด็กเล็ก ซึ่งทำให้พ่อแม่ตำหนิหรือลงโทษที่เด็กประพฤติตนไม่สมวัย นอกจากนี้ สภาพการณ์ที่ก่อให้เกิดอารมณ์โกรธในวัยเด็กตอนปลายมีมากกว่าในวัยเด็กตอนต้น เพราะเด็กต้องการเป็นตัวของตัวเองมากกว่า จึงเกิดความคับข้องใจมากกว่า สิ่งที่ทำให้เด็กวัยประถมศึกษาโกรธยังมีอีกหลายอย่าง เช่น ถูกขัดขวางในสิ่งที่กำลังทำอยู่ ถูกตำหนิหรือถูกวิจารณ์ ถูกเปรียบเทียบกับเด็กคนอื่น ๆ ที่ดีกว่า ถูกอบรมสั่งสอน ถูกบ่นว่าหรือถูกทำโทษในสิ่งที่เขาไม่ได้ทำ เห็นคนอื่น ๆ โกงหรือทำในสิ่งที่ไม่ยุติธรรม ถูกกล่าวหาว่าโกหก และประการสุดท้าย เด็กวัยประถมศึกษาจะโกรธอันเนื่องจากความไม่ฉลาดของตนเอง เด็กมักตั้งระดับความมุ่งหวังเหนือความสามารถและเมื่อทำไม่ได้ก็มักโกรธ (ประณต คำฉิม.2549) ครูของเด็กในระดับประถมศึกษาจึงมองว่า เด็กวัยนี้โกรธหรือโมโหง่าย ซึ่งเป็นเช่นเดียวกับเด็กระดับมัธยมศึกษาที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น โดย G. Stanley Hall กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยพายุบุแคม (Storm and Stress) คือ มีอารมณ์รุนแรง ไม่คงที่ นอกจากนี้ยังขาดการควบคุมในการแสดงออก มีอารมณ์ค้างเกิดเสมอ ๆ และมีอารมณ์ร่วมรู้สึกที่รุนแรง (ประณต คำฉิม. 2549; Seifert & Hoffnung. 1994) ประกอบกับคุณลักษณะด้านอารมณ์บางประการของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เช่น การมีความรู้สึกไวต่อความคาดหวังและความรู้สึกของคนอื่น มีอุดมการณ์และความยุติธรรม มีความต้องการที่รุนแรงในเรื่องความสอดคล้องระหว่างค่านิยมเชิง

นามธรรมกับการกระทำส่วนตน การมีระดับของการตัดสินใจจริยธรรมที่ล้ำหน้ากว่าเด็กอื่นๆ ในวัยเดียวกัน เป็นต้น จึงเป็นคุณลักษณะที่ไปช่วยเสริมให้อารมณ์โกรธ โมโหง่าย ของเด็กกลุ่มนี้มีมากยิ่งขึ้น

ประเด็นปัญหาด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษในระดับประถมศึกษากลุ่มหนึ่งเห็นว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็ก คือ การชอบอยู่คนเดียว ในขณะที่ผู้ปกครองอีกกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวนใกล้เคียงกันกับกลุ่มแรกกลับเห็นตรงกันข้าม โดยเห็นว่า ปัญหาด้านสังคมของเด็ก คือ การชอบเข้าสังคม แต่ในระดับมัธยมศึกษา ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กมีปัญหาเฉพาะเรื่องการเข้าสังคม มีเพื่อนมาก สำหรับครูของเด็กที่มีความสามารถพิเศษทั้งในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาส่วนมากมีความเห็นสอดคล้องกันว่าปัญหาด้านสังคมของเด็ก คือ ชอบอยู่คนเดียว การที่ผู้ปกครองเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษระดับประถมศึกษา คือ การชอบอยู่คนเดียว และการชอบเข้าสังคม อธิบายได้ว่า โดยทั่วไปเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่นักจิตวิทยาเรียกว่า เป็นวัยเข้ากลุ่มเพื่อน (Gang Age) เป็นการรวมกันของเด็กวัยเดียวกัน เพศเดียวกัน เพื่อความสนุกสนาน เป็นกลุ่มการเล่น (Play Group) กิจกรรมกลุ่มที่เป็นที่นิยมประกอบด้วยการเล่นเกมส์และกีฬา การดูภาพยนตร์ การคุยกัน และการกินอาหารร่วมกัน เป็นต้น เด็กวัยนี้ต้องการเข้ากลุ่มเพื่อนและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (ประณต คำฉิม. 2549) ความต้องการมีเพื่อนและต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานขั้นหนึ่งตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ดังนั้น เด็กที่มีความสามารถพิเศษก็น่าจะต้องมีความต้องการในเรื่องนี้ สอดคล้องกับคุณลักษณะทางสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ ต้องการแสวงหาเพื่อน อาจชอบที่จะอยู่หรือพูดคุยกับผู้ใหญ่

หรือเด็กที่มีอายุมากกว่า มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับทุกเพศทุกวัย ชอบทำความรู้จักกับผู้คน มีความเป็นผู้นำสูง (อุษณีย์ โพธิสุช. 2543; สำอาง หิรัญบุรณะ และคณะ. 2544; อุษณีย์ โพธิสุช และคณะ. 2548; ผดุง อารยะวิญญู. 2551; Gardner. 1989; House. 1991; Clark. 1992) ทำให้ผู้ปกครองมองว่า เด็กกลุ่มนี้ชอบสังคม อย่างไรก็ตามยังมีคุณลักษณะอื่นๆ ด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คือ ชอบทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม ไม่ร่วมกิจกรรมที่ไม่ชอบ ไม่สามารถปรับความคิดของตนเองให้คล้อยตามความคิดของกลุ่มคนในสังคม จึงทำให้เด็กไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมได้ (อุษณีย์ โพธิสุช. 2543; สำอาง หิรัญบุรณะ และคณะ. 2544; อุษณีย์ โพธิสุช และคณะ. 2548; ผดุง อารยะวิญญู. 2551; Gardner. 1989; House. 1991; Clark. 1992) จึงมีความเป็นไปได้ที่เด็กบางส่วนมีคุณลักษณะเหล่านี้ ประกอบกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีความเอาใจใส่ด้วยความมุ่งมั่นมากเป็นพิเศษในงานที่ตนมีความสนใจสูง ในช่วงเวลาที่ยาวนาน ยึดมั่นในความสมบูรณ์แบบ แสดงความเป็นอิสระไม่คล้อยตามใคร จึงทำให้ผู้ปกครองมองว่าเด็กมีลักษณะชอบอยู่คนเดียว ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับใคร โดยสรุป คือ ผู้ปกครองของเด็กระดับประถมศึกษาเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีทั้งการชอบอยู่คนเดียวและการชอบเข้าสังคม แต่ทั้งนี้ผู้ปกครองของเด็กระดับมัธยมศึกษากลับเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กมีเฉพาะการชอบเข้าสังคม และมีเพื่อนมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเด็กระดับมัธยมศึกษาอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นช่วงที่โลกทางสังคมของเด็กกว้างขวางมากขึ้น และเป็นช่วงที่เด็กให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน มีพฤติกรรมคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และมีความต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนสูง จึงทำให้เด็กวัยนี้ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำ

กิจกรรมต่างๆ กับกลุ่มเพื่อน ทั้งกิจกรรมส่วนตัวและ กิจกรรมทางสังคม ให้เวลากับพ่อแม่ลดลง และมัก ขัดแย้งกับพ่อแม่มากขึ้น (ประณต เค้าฉิม. 2549) จึง อาจทำให้ผู้ปกครองเห็นว่า การชอบเข้าสังคมของ เด็กและการมีเพื่อนมากเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา แทนที่จะมองว่าเป็นพัฒนาการตามปกติ อย่างไรก็ตาม ครูกลับเห็นว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กทั้ง 2 กลุ่มมี ประการเดียว คือ การชอบอยู่คนเดียว อาจเป็นไปได้ ว่าครูมีความใกล้ชิดกับเด็กน้อยกว่าผู้ปกครอง ครูอาจ สังเกตเห็นเฉพาะกิจกรรมการเรียนการสอนเท่านั้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะของการไม่เข้ากลุ่ม เช่น ชอบทำงานเดี่ยวมากกว่างานกลุ่ม ไม่รวมกิจกรรมที่ ไม่ชอบ เป็นอิสระไม่คล้อยตามใคร เป็นต้น ส่วน พฤติกรรมอื่นๆ เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หรือ การชอบทำความรู้จักผู้คน เป็นพฤติกรรมที่ครูอาจไม่ สามารถสังเกตเห็นได้ดีเท่ากับพ่อแม่ ทำให้ครูรับรู้ ว่าปัญหาด้านสังคมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมี เพียงประการเดียว คือ การชอบอยู่คนเดียว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยครั้งนี้ได้นวัตกรรมการเรียนรู้อ สำหรับผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความสามารถ พิเศษในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา จำนวน 2 ชุด คือ 1) แบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของเด็ก ที่มีความสามารถพิเศษ แบ่งเป็นระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา 2) หนังสือการเรียนรู้เบื้องต้น เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษ คณะผู้วิจัยขอ เสนอแนะในการนำนวัตกรรมการเรียนรู้อแต่ละชุดไป ใช้ดังนี้

1.1 แบบสำรวจคุณลักษณะเบื้องต้นของ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองและครูที่เกิดความสงสัยว่า บุตรหลาน

หรือนักเรียนของตนจะเป็นเด็กที่มีความสามารถ พิเศษหรือไม่ จากการสังเกตพบลักษณะหรือ พฤติกรรมที่ต่างจากเด็กวัยเดียวกันทั่วไป ได้ใช้เพื่อ การตรวจสอบเด็กตามรายการข้อความในแบบ สำรวจ ทั้งด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ถ้าเด็กมีการแสดงออกถึงคุณลักษณะและพฤติกรรม ทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าวตามเกณฑ์ต้องมีคุณสมบัติ เบื้องต้นครบทั้ง 3 ด้าน ในแต่ละด้านต้องมีครบทุก มิติ และได้ผลการประเมินในภาพรวมตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป แสดงว่า เด็กอาจมีแววความสามารถพิเศษ แต่เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า เด็กมีความสามารถ พิเศษแน่ชัดหรือไม่ และเป็นความสามารถพิเศษใน ด้านใด เด็กควรได้รับการวินิจฉัยจากนักวิชาการที่มี ความชำนาญในเรื่องนี้ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่จะให้ ความช่วยเหลือได้หน่วยงานหนึ่ง คือ สถาบันวิจัยและ พัฒนาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ โรฒ เพื่อให้ผลในการใช้แบบสำรวจคุณลักษณะ เบื้องต้นของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเป็นไปอย่าง ถูกต้องและน่าเชื่อถืออย่างแท้จริง ผู้ปกครองและครู ซึ่งเป็นผู้รู้จักเด็กเป็นอย่างดีต้องตั้งใจและมีความ ละเอียดยรอบคอบ ในการบันทึกผลตามความเป็นจริง ให้ครบทุกข้อคำถาม โดยปราศจากความลำเอียง

ผู้ปกครองและครูที่มีความประสงค์ จะใช้แบบสำรวจนี้ สามารถติดต่อขอรับแบบสำรวจ และคำแนะนำในการใช้ได้ที่ ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ สถาบันวิจัยและพัฒนาศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ อาคารสำนักทดสอบทางการศึกษา และจิตวิทยา (อาคาร 28) ในวันเวลาราชการ

1.2 การนำนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ หนังสือเรื่อง “เมื่อลูก (ศิษย์) เป็นเด็กที่มีความ สามารถพิเศษ” เป็นนวัตกรรมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองและครูของเด็กที่มีความ สามารถพิเศษได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

พฤติกรรมทั่วไป ในมิติด้านการรู้คิด ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับผลดีและข้อควรระวังในมิติต่างๆ ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ซึ่งการที่ผู้ปกครองของเด็กที่มีความสามารถพิเศษมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวนี้ จะทำให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจในการอบรมเลี้ยงดู สนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กที่มีความสามารถพิเศษได้รับการพัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม สำหรับครูผู้สอนนั้น หากครูรู้จักและเข้าใจความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของเด็กที่มีความสามารถพิเศษก็จะทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรม เนื้อหาและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับเด็กได้ ตลอดจนองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีองค์ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนและการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ได้สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นหนังสือสำหรับผู้ปกครองและครูมีความรู้ความเข้าใจและเห็นแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษ แต่ยังไม่ได้ทำการศึกษาผลการใช้หนังสือดังกล่าวในวงกว้าง จึงควรมีการวิจัยติดตามผล เพื่อจะได้สรุปประสิทธิภาพของหนังสือที่สร้างขึ้น

2.2 เนื่องจากนวัตกรรมการเรียนรู้มีหลายประเภท เช่น วีดิทัศน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ บทเรียนเครือข่าย จึงควรมีการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ประเภทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากประเภทหนังสือ ทั้งนี้เพื่อจะได้ตอบสนองการเข้าถึงสื่อที่หลากหลายได้มากขึ้นตามความสนใจของผู้ใช้

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูในด้าน การเรียน ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ของเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเป็นการศึกษาในภาพรวม

เท่านั้น จึงควรมีการวิจัยสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองและครูในกลุ่มของเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ด้านภาษา ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น เพื่อที่จะได้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้มากขึ้น

2.4 การวิจัยครั้งนี้ได้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่เป็นหนังสือที่ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจ และเห็นแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษในภาพรวม จึงควรมีการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองและครูใช้ศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจเด็กที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน

เอกสารอ้างอิง

- ดุขฎี บริพัตร ณ อยุธยา, หม่อม. (2548). *เด็กปัญญาเลิศ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟ เพรส.
- ประณต เค้าฉิม. (2549). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. เอกสารคำสอนวิชา วต. 221. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2551). *การสอนเด็กปัญญาเลิศในชั้นเรียนปกติ*. กรุงเทพฯ: บริษัท ดิลิเจนซ์ จำกัด.
- ลลิตา เหล่าพานิช. (2538). *การศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะทางชีวสังคมและทัศนคติต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาโท กศ.ม. การศึกษาพิเศษกรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *ยุทธศาสตร์*

- การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (พ.ศ. 2549-2559). กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- สำออง หิรัญบุรณะ และคณะ (2544). รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- อุษณีย์ โพธิสุข. (2537). สร้างลูกให้เป็นอัจฉริยะ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ผู้จัดการ.
- _____. (2543). แผนที่อยู่การพัฒนาอัจฉริยภาพเด็ก. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- อุษณีย์ โพธิสุข และคณะ. (2548). รายงานการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านแนะแนวและจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- Betts, G. & Neihart, M. (1988). Profiles of the gifted and talented. National Association for Gifted Children (NAGC). *Gifted Child Quarterly*, 32(2): 248-253.
- Clark, B. (1988). *Growing up gifted*. Columbus, OH: Charles E. Merrill.
- _____. (1992). *Growing up gifted*. New York : Macmillan.
- Coleman, M. R. (2000). *Twelve traits of giftedness : A non-biased profile*. National Research Center on the Gifted and Talented.
- Davis, Gary A. & Rimm, Sylvia B. (2004). *Education of the gifted and talented*, 5th ed. Boston, MA.: Allyn and Bacon.
- Ehrich, V. Z. (1985). *Gifted children: A guide for parents and teachers*. Trillium Press.
- Galbraith, J. (1983). *The gifted kids survival guide, ages 11-18*. Minneapolis: Free Spirit.
- Gardner, H. (1983). *Frames of mind : The theory of multiple intelligences*. New York : Basic Books.
- _____. (1989). *To open minds : Chinese clues to the dilemma of American education*. New York : Basic Books.
- Heylighen, F. (2005). *Characteristics and problems of the gifted : Neural propagation depth and flow motivation as a model of intelligence and creativity*. Brussels, Belgium.
- Hurlock, E. B. (1980). *Developmental psychology : A life-span approach*. New York : McGraw-Hill.
- Seifert, K. & Hoffnung, R. J. (1994). *Child and adolescent development*. Boston, MA. : Houghton Mifflin Co.
- Shaffer, D. R. & Kipp, K. (2010). *Developmental psychology : Childhood and adolescence*. Wadsworth Cengage Learning.